

Universitätsbibliothek Paderborn

Cornelii Iansenii Episcopi Iprensis Avgvstinvs

In quo hæreses & mores Pelagij contra naturæ humanæ sanitatem, ægritudinem & medicinam ex S. Augustino recensentur ac refutantur

Jansenius, Cornelius

Lovanii, 1640

6. Christum volunt ex meritis liberi arbitrij factum esse Deum. Haustus ille error ex Origene.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13650

esse mutationem. Quæ non videtur fuisse alia, nisi quod ante, totam iustitiam humanis viribus asserberent, deinde orationem dumtaxat ex fide quæ sine præcedente bona voluntate esse non potest.

Hanc Hæresis Pelagianæ mutationem respicit Augustinus, quando carnalis hominis & inflati, hoc est cuiuspiam Pelagianis cogitationes aut voces notat, quibus gradatim dicunt: *Discernit me fides mea, discernit me oratio mea, discernit me iustitia mea.* Et ordinem ipsum tangens quo dogmata sua interpolantur in Epistola ad Sixtum, quæ statim ab hæresi damnata scripta est, se Scripturarum testimonij probasse dicit: *Et bona opera nostra, & piæ orationes, & rectam fidem; nullo modo in nobis esse potuisse nisi hæc accepimus à Deo.* Et iterum eadem recta serie: *Nec quisquam dicat, inquit, meritis operum suorum, vel meritis orationum suarum, vel meritis fidei suæ sibi traditam Dei gratiam ut putetur verum esse quod illi hæretici dicunt, gratiam Dei secundum merita nostra dari, quod omnino falsissimum est.*

Ex ijs quæ diximus maximeque postremis Pelagianorum verbis, *Discernit me fides mea* & c. perspicuum esse puto totam cum Pelagianis descriptionem eo tandem fuisse conversam, ut constaret uter discerneret hominem, hoc est, uter inciperet in mutanda hominis voluntate de mala in bonam, homo an Deus. Etenim si obtinere potuissent aliquid quodcumque tandem, sive orationem, sive fidem, sive ipsam etiam bonam voluntatem prius ab homine dari Deo, ut retribueretur ei, profecto vicissent Pelagiani, totaque hæresis illa etiam in vindicanda sibi perfecta iustitia triumphasset. Esset enim illa non gratiæ divinæ munus, sed effectus hominis, quem volendo, credendo, pul-

landove meruisset. Quo collimasse Pelagianos satis declarat Augustinus, cum dicit: *Quid est ergo quod secundum modum vestrum effectum voluntatis humane, dona celestia me credideris nuncupasse, tanquam voluntas hominis sine Dei gratia moveretur ad bonum, ut ei debitas à Deo retribueretur effectus?* Hanc ergo extremam tabulam, qua tota illa impietas iterum esse salva potuisset, ut eis extorqueret Augustinus, omnes disputandi vires ut supra diximus in postremis suis operibus contrahit, non ut gratiam operandi iustitiam quæ jam fidelibus & iustificatis datur, sed eam quæ omnes hominis conatus, orationes & voluntates prævenit, ex Ecclesiæ precibus & Scripturis asserendo stabiliat. Tunc enim præveniens non consequens; excitans non adiuvens; operans non cooperans à Pelagianis negabatur.

Cur autem illam primam gratiam tantopere abhorruerint, tunc dicitur oportunius, cum ad Semi-Pelagianos ventum fuerit. Nam ex ijs quæ proxime asserimus facile constare potest, Pelagianos tandem in hoc quarto statu in errore Massiliensium declinasse, vel potius Massilienses errorem suum, Catholicis quibusdam veritatibus intertextum ex illo quarto hæresis Pelagianæ statu esse mutatos. Illud quippe inchoationis meritum, cui Deus tanquam præmium gratiæ suæ auxilium tribueret, ita Semi-Pelagianis seu Massiliensibus proprium fuit, ut tamen ex Pelagiano fonte derivaverint. Planissime siquidem Augustinus adversus Pelagianos instruens Valentinum dicit: *In quarum, Pelagianorum, errorem cadit, qui putat aliquo merito humano gratiam Dei dari.* Et Prosper Magistro succinens Pelagianam hæresim è sepulchro confitentem inducit.

Epist. 1. ad Val. & Melan. Adhuc metinos.

Ibid. in Epist. 1. ad Valent.

Ibid.

Lib. 4. cont. l. 1. c. 3.

Epist. ad Valent.

In Epist. Hæres. Nestor & Pelag.

*Nam si quæ Domini data munera sero fatemur
Hæc homini credis debita, noster eris.*

Christum volunt ex meritis liberi arbitrij factum esse Deum. Haustus ille error ex Origene.

CAPVT SEXTVM.

NAM postquam Pelagiani gratiam Christi ad bene vivendum utilem clamoribus Catholicorum agnoscere compulsi sunt, tanti fuerunt præcones meritorum, quibus eam tollerent ac

destruerent, ut etiam ipsi Christo Domino divinitatem ex meritis collatam esse contenderent. Testis est luculentus hujus impietatis Prosper, apud quem error Pelagianus ita loquitur.

*Nam Christum pietate operum & mercede volentes
Esse Deum, in Capitis fodere non stetimus.*

In Epist. Hæres. Nestor & Pelag.

STAVT W W W
ANGENI

Testis uberrimus Cassianus, cujus eo nomine autoritas major est quod fulgine nonnulla Pelagiana aliquando tinctus, accuratius cognati erroris arcana penetraverit. Sic ergo Nestorium compellat: Hoc utique illa etiam quam ante dixi, Hæresis asserbat (Pelagiana scilicet) Christum non propter se colendum, videlicet, quia Deus esset, sed quia bonis ac pijs actibus Deum in se habere meruisset. Ergo vides, inquit, Pelagianum te virum vomere Pelagianos te spiritu sibilare. Nam Pelagianos Nestorianismum qui Deum atque hominem in Christo dividit, tenuisse, adeoque peperisse, perspicue etiam Prosper in eodem Epitaphio utriusque; hæresis prodit. Sed accuratius ac distinctius erroris illius ortu, progressum, & scopu, & cum Nestoriano cognationem explicat Cassianus, quem proinde, et si paulo prolixius differrentem audiamus: illud sanè unum prætereundum non arbitramur, quod peculiare ac proprium supradictæ illius hæreseos qua ex Pelagiano errore descenderat, fuit: quod discentes quidam solitarii hominem IESVM Christum sine illa peccati contagione vixisse, eo progressi sunt ut assererent, homines si velint sine peccato

A esse posse. Consequens enim existimabant, ut si homo solitarius IESVS Christus sine peccato fuisset, omnes quoque homines sine Dei adiutorio esse possent, quicquid ille homo solitarius IESVS Christus sine consuetudine Dei esse potuisset. Ac si nullam facerent inter omnem hominem ac Dominum nostrum IESVM Christum esse distantiam, cum idem utique homo, nisi atque industria mereri possit, quod Christus studio ac labore meruisset. Quo factum est ut in maiorem quoque ac monstruosam insaniam prorumpentes discerent, Dominum nostrum IESVM Christum hunc in mundum non ad præstandam humano generi redemptionem, sed ad præstanda bonorum actuum exempla venisse. Videlicet ut disciplinam eius sequentes homines dum per eandem viam virtutis incederent, ad eandem virtutum præmia pervenirent: evadentes quantum in ipsis fuit omne sacri advenus donum & omnem divinam redemptionis gratiam, cum idem dicerent homines consequi posse vivendo quod præstiterat Deus pro humana salute moriendo. Ecce purum & purum hætonus Pelagianismum. Quem diffuse hoc libro profecuti sumus. In qua narratione Cassiani observandum est, verum esse quod Prosper dixerat.

Cassian. lib. 5. de incar. c. 2.

Cassian. lib. de incar. c. 3.

In Epitaph. citat.

Nam fundare arcem meritis prior orsa superbis,
De capite ad corpus ducere opus volui,

Nimirum quia Christus homo solitarius, hoc est tantum homo non Deus, sine peccato vixisset, ut hominibus exemplum fieret omnes homines idem quoque posse voluerunt. Sed accipe jam quâ ratione IESVS ad divinitatem pervenerit: Ad diderunt quoque, inquit Cassianus, Dominum salvatoremque nostrum post baptismum factum esse Christum, post resurrectionem, Deum: alterum assignantes incarnationis mysterio, alterum merito Passionis: Unde advenit novus iam non nova hæreseos autor, scilicet Nestorius, qui Dominum salvatoremque nostrum solitarii hominem natum esse contendit, idem se omnino dicere, quod Pelagianis ante dixerant.

A antiqua magis dici, an recens debeat. Itaque verisimiliter videtur, quod Cassianus Leporium quemdam Monachum illius erroris autorem esse tradit. Nam libro septimo cum Nestorianam hæresim Pelagianam speciosam solentem dixisset, & ostendere in germine, quid pater eius habuisset in radice statim pro ratione subijcit: Leporius ille enim (ut Leporius discipulis suis dixit) Dominum nostrum asserbat Christum factum per baptismum. Et libro primo: Leporius enim tunc monachus, modo presbyter, qui ex Pelagii ut supra diximus, institutione, vel potius pravitare descendens apud Gallias assertor prædicæ hæreseos, aut inter primos, aut inter maximos, fuit à nobis admonitus, à Deo emendatus. Vbi tamen quia Leporium neque primum, neque maximum illius impietatis assertorem nuncupat, sed inter primos aut maximos, satis insinuat etiam alios præcessisse. Et hoc est fortasse quod Augustinus respicit quando in postremis operibus crebro illius arcana conjunctionis qua divinitas & humanitas in Christo copulata sunt, mentionem faciens, semper ab ea meritum removet quod Pelagianos jam videbat esse commentos. Ißam nativitatem, inquit, bona opera secuta sunt, non bona opera meruerunt. Et alibi: Respondetur quoque: ille homo ut à verbo Patri coæternus in unitatem personæ assumptus filius Dei unigenitus esset, unde hoc meruit? Quod eius bonum quæ locum que præcessit? Quid egit ante, quid credidit, quid petivit, ut ad hanc ineffabilem excellentiam perveniret? Quæ tanta instantia videtur esse alicujus exortæ

Ibid. lib. de incarnat. c. 3

Lib. 7. de incarnat. c. 21.

Epist. 120. c. 37. ad Helo notatum.

Lib. 1. c. 4.

Lib. 1. c. 3. citat.

Lib. de cor. Di. prædof. 55. c. 15. vid. c. 12. & c. 13.

Ibid. c. 1.

lib. de dono perfervant. c. ult.

exorte super hac re contentiois argumen- tum, sed quia totus Pelagianorum conatus ad asserendam ceterorum hominum iustitiam vertebatur, hinc factum est ut de Christo & merito diuinitatis eius non ita ferueret dispu-

tatio, quamvis esset fortasse prima totius hære- sis basis. Nempe quod primum est in inten- tione, in executione postremum est, etsi inten- tio sit executionis parens. Vnde apposite apud Prosperum Nestoriana hæresis canit.

Nestoriana lues successi Pelagiana,
Que tamen est utero progenerata meo.
Infelix misera genitrix, & filia nata
Prodiui ex ipso germine quod peperit.
Nam fundare arcem meritis prior orsa superbia
De capite ad corpus ducere opus voluit.
Sed mea dum proles in summa armatur ab iniis
Congrua bellandi tempora non habuit.

In Epistola
Hæresis
Nestoriana
& Pelag.

Quamquam si rem à capite accerere lubet, nemo expressius quod sciam hæresem illam tradidit quam totus Pelagianismi fons Origenes. Nam in libris *περὶ ἀρχῶν* Dominicæ incarnationis arcana tractans, ex generali suo principio quo totam rationalis creaturæ dispensationem ex libero suspendit arbitrio, atque unamquamque tantam ex verbo Dei participationem sumpsisse putat, quanto erga illud dilectionis inhaesisset affectu, tandem ad animam Christi delabendo dicit: cum liberi arbitrij facultate varietas unumquemque ac diversitas habuisset animorum, ut alius ardentiore, alius teuiore & exiliore erga autorem suum amorè teneretur, illa anima de qua dixit IESVS, quia nemo auferet a me animam meam ab initio creaturæ (nempe ante corpus) & deinceps inseparabiliter ei atque indissociabiliter inhaerens, utpote sapientiæ & verbo Dei & veritati ac luci veræ, ac tota totum recipiens, atque in ejus lucem iplendoremque ipsa cedens, facta est cum ipsa principaliter vnus spiritus. Vnde, inquit, & merito pro eo, vel quod in eo esset in filio Dei vel in a se caperet filium Dei, etiam ipsa cum ea quam assumpserat carne Dei filius & Dei virtus Christus Dei sapientia appellatur. Ecce in paucis verbis tam Nestorij quam Pelagij dogma conjunctum vides, quo Christi animam una cum carne quam assumpserat, pro merito indissolubilis dilectionis Dei filium ac Dei sapientiam appellatam esse delirat. Et nequid obscuritatis in superioribus verbis latere putes, accipe manifestiora: Quod autem dilectionis perfectio & meritis affectus sinceritas ei hanc inseparabilem cum Deo fecerit unitatem, ita ut non fornicata fuerit, aut cum persona acceptione animæ eius assumptio, sed virtutum suarum merito delata, audi ad eam Prophe- tam dicentem: dilexisti iustitiam & odisti iniquita- tem, propterea unxit te Deus Deus tuus oleo iustitiæ

pra participibus tuis. Dilectionis ergo merito ungitur oleo iustitiæ, id est anima Christi cum verbo Dei unam efficitur. An ista forte aliquo disputandi calore, & ut Augustinus loquitur, non placito quodam fixo retenta, sed quasi iudiciumque rapta, & non con- siderata profuderat? Quid quod & alibi eandem doctrinam in summam contrahit & con- stanter tradit? Hac vero anima, inquit, quæ fuit in IESV priusquam sciret malum, elegit bonum: & quia dilexit iustitiam & odit iniquitatem, propterea unxit eam Deus oleo iustitiæ præ participibus tuis. Oleo ergo iustitiæ ungitur, cum verbo Dei unam- culata fæderatione coniuncta: & per hoc sola om- nium animarum peccati maculam fuit, in a filij Dei bene & plene capax fuit: Ideoque & unum cum ipso est, atque eius vocabulo nuncupatur & IESVS Corpius appellatur, per quem omnia facta esse dicun- tur. Et ne quid fermenti desideres ad doctri- nam Pelagij condiendam, hac de causa vult Christum omnibus credentibus EXEMPLVM esse propositum, quia sicut ille semper & ante- quam sciret omnino malum, elegit bonum, & dilexit iustitiam, Et propterea unxit eum Deus oleo iustitiæ, hoc est ut supra dixerat, cum verbo Dei unam effecit: ita & unusquisque post lapsum vel post errorem expurgat se maculis exemplo propositio, & ha- bens innotens ducem arduam viam virtutis incedat, ut sic forte per hoc, in quantum fieri potest, per IMITA- TIONEM eius participes efficiamur divina natura. Nam similibus poene verbis, quibus Iulianus dixerat, quod nemo præmia virtutis meretur, nisi qui ad ea sanctitatis Christi imitatione contende- rit; fulmen istud ei intorquet Augustinus: Hoc est occultum virus hære- sis vestra, ut velitis gratiam Christi in exemplo eius esse, non in dono eius. Quod donum utrum agnoscat uti agnosci debet Origenes, alibi forsan dabitur oportunior dis- putandi locus, sed de gratia secundum Pela- gianos satis: nunc ad prædestinationem transe- gamus.

Lib. de gestis Pelag. c. 6.

Lib. 4. Peri Archonc. ut

Ibid.

Lib. scilicet 2. c. 6.

Lib. 2. op. imperf. f. 350.

Lib. 2. Peri Archonc. c. 6.

Ibid.

Psalm. 44.

[Faint handwritten notes in the left margin]

[Faint handwritten notes in the right margin]

[Faint handwritten notes on the right edge of the page]